

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISH YO'LLARI

Kutbiddinov Ayubkhon Bosit o'g'li

Email: Ayubkhon20@gmail.com

Tel: +998958845171

ARTICLE INFO

Received: 10th September 2023

Accepted: 18th September 2023

Online: 19th September 2023

KEY WORDS

Inson resurslari, inson kapitali, inson salohiyati, mehnat bozori, tadbirkorlik qobiliyati, axborot resurslari.

ABSTRACT

Maqolada inson resurslarining zamonaviy iqtisodiyotdagi o'rni va roli, ularning zamonaviy ishlab chiqarishga ta'siri va yangi innovatsion korxonalarni yaratishdagi ahamiyati muhokama qilinadi, shuningdek, mehnat bozori va inson kapitali ko'rib chiqiladi.

Hozirgi kunda dunyo aholisining umumiy soni qariyb 8 milliard kishiga yaqin bo'lib, 2050 yilga borib ularning soni qariyb 10 milliardga ko'payishi kutilmoqda. Yoshlar dunyo aholisining eng tez o'sayotgan qismi hisoblanadi.

Yoshlar - har qanday jamiyatning ertasi, kelajagidir. Ular Yangi O'zbekistonning eng katta boyligi, bebaho oltin fondi, qolaversa, istiqbolimiz poydevori hisoblanadi. Bugun yurtimizda ularning zamonaviy ilm-fan va yuqori texnologiyalarni mukammal egallashi uchun barcha kuch hamda imkoniyat ishga solinmoqda. Yangi O'zbekiston o'z oldiga ulkan marralar qo'ygan. Uchinchi Renessans poydevorini yaratishga kirishilgan.¹

Shavkat Mirziyoyevning O'zbekiston Respublikasi Prezidenti sifatida birinchi imzolagan qonun hujjati - 2016 yil 14 sentyabrdagi "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonun ekanida ham ramziy ma'no mujassam. Binobarin, aholisining yarmidan ko'prog'i navqiron insonlardan iborat bo'lgan mamlakatda yoshlarga oid davlat siyosatini izchil amalga oshirish, yosh avlodni har tomonlama barkamol, intellektual salohiyatli, o'z qat'iy pozitsiyasiga ega, yurtda amalga oshirilayotgan islohotlarga befarq bo'lmagan, maqsadga intiluvchan, serg'ayrat, vatanparvar, sadoqatli shaxslar sifatida tarbiyalash yangi O'zbekistonni bunyod etishda hal qiluvchi kuchdir.

Yangi O'zbekiston baxtiyor yoshlar mamlakatidir. Mamlakatimiz aholisining qariyb 64 foizini yoshlar, ya'ni 30 yoshgacha bo'lganlar tashkil etadi. Albatta bu, davlatimiz zimmasiga ulkan mas'uliyat yuklashini ko'z oldimizga keltirsak, juda katta e'tibor, g'amxo'rlikni talab etadi, ikkinchi tomondan yoshlarimizga ko'rsatiladigan e'tibor, ertaga ulkan yutuq va natijalarini ham beradi. Chunki hozir O'zbekiston mehnat resurslarining yarmidan ko'pi yoshlardir. Kelgusida har uchinchi rahbar ham yoshlardan bo'ladi.²

¹ <https://review.uz/uz/post/inson-kapitaliga-sarmoya-yangi-ozbekiston-taraqqiyoti-kafolati>

² <https://review.uz/uz/post/inson-kapitaliga-sarmoya-yangi-ozbekiston-taraqqiyoti-kafolati>

Shu bois ham, yoshlar barcha davrlarda jamiyatning faol qatlami sifatida e'tirof etib kelingan. Sharq Uyg'onish davrida ham, jadidlar faoliyatida ham, jamiyatning yangilanishida yoshlarning o'rnini beqiyos bo'lgan. Shu jihatdan muntazam shakllanib boruvchi bu qatlam doimiy yo'naltirib va qo'llab-quvvatlab turishni talab etadi. Bu esa, davlat tomonidan yoshlarning mamlakat manfaatlari yo'lida erkin ijtimoiylashuvi va o'zini samarali namoyon etishi uchun maqbul sharoit va imkoniyat yaratish hamda yoshlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan chora-tadbirlar tizimi yoshlarga oid davlat siyosatini anglatadi.

Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, yer yuzi umumiy boyligining 66 foizi inson kapitaliga, ya'ni insonning ilm darajasiga to'g'ri kelmoqda. AQShda ushbu ko'rsatkich milliy boyligining 77 foiziga teng.

Kapital taraqqiyot tarbiya va ta'limdan boshlanadi. Yosh avlodga yo'naltirilgan har qanday sarmoya ertaga - kun kelib ming-ming hissa bo'lib qaytadi. Shu ma'noda, O'zbekiston yoshlariga zo'r havas qilishdan boshqa havas yo'q.

Umuman olganda, O'zbekistonda inson kapitali uchun katta maqsadlar va mablag'lar sarflanmoqda. O'z navbatida, xalqimizda "Yangi O'zbekiston orzusi" paydo bo'ldi. Bu nima degani? Prezidentimiz ta'biri bilan aytganda, Yangi O'zbekiston — barchamizning ezgu orzumiz, mehnatkash, tinchliksevar xalqimizning orzusi! Unda xalqimizning azaliy umid-niyatlari, yuksalish sari intilishlari o'ziga xos tarzda aks etmoqda.

Ishchi kuchi ishlab chiqarish jarayonining asosiy harakatlantiruvchi omilidir. "Ijtimoiy takror ishlab chiqarish" tushunchasi keng ma'noda tovar ishlab chiqarish, ishlab chiqarish vositalari va ishchi kuchining o'zini takror ishlab chiqarishni qayta tiklashdir. Jamiyat rivojlanishining real dinamikasi ko'proq darajada ilmiy-texnikaviy taraqqiyot ko'laminin kengayishi bilan bog'liq bo'lib, bu zamonaviy iqtisodiyotda sodir bo'layotgan barcha jarayonlarning asosiga aylangan va globallashtirishga olib keladi. Bu dinamika ijtimoiy kapital tarkibidagi sezilarli siljishlar bilan bevosita bog'liq bo'lib, iqtisodiy tashkil etish va inson resurslarini boshqarishning yangi modelini shakllantirishga ham ta'sir ko'rsatadi.

Inson resurslari boshqalarga nisbatan iqtisodiy resurslarning alohida turidir. "Inson resurslari" tushunchasi va shunga mos ravishda ularni boshqarish birinchi marta 70-yillarda Amerika menejmentida tilga olingan. XX asr. Yangi atamalar "xodimlar" va "xodimlarni boshqarish" tushunchalarini almashtirdi. O'zgartirish ilmiy-texnikaviy inqilob davriga to'g'ri kelgan tashkilotdagi shaxsning roli va o'rnini qayta ko'rib chiqishning dalili edi. Rivojlanishning sifat jihatidan yangi bosqichiga qadam qo'yayotgan, bilimlar iqtisodiyotiga o'tishga olib keladigan innovatsion turdagi iqtisodiyotda mehnat bozori bilan bog'liq resurslarga alohida e'tibor qaratilmoqda. Har qanday ishlab chiqarishni unda inson ishtirokisiz amalga oshirish mumkin emas, shuning uchun bu holda mehnatni tashkil etish shakli korxonaga yoki umuman mamlakatning yangi ijtimoiy-iqtisodiy tizim rivojlanishi va shakllanishining qaysi bosqichida joylashganligini tavsiflaydi. Binobarin, innovatsion iqtisodiyotni samarali shakllantirish uchun aynan shaxs o'zining ijodiy kuchini hisobga olgan holda qulay shart-sharoitlarni yaratish va ta'minlash imkoniyatiga egadir. Mehnat bozorini ifodalovchi inson resurslari zamonaviy iqtisodiyotni rivojlantirish uchun asosiy zamin yaratadi. Industriadan oldingi davrni hisobga oladigan bo'lsak, mushak kuchi asosiy ishlab chiqarish resursi bo'lgan, sanoat davrida bu mashina texnologiyasi, va postindustriya bosqichida allaqachon bilim va intellektual salohiyat asosiy manba hisoblanadi. Endilikda

shaxsning intellektual quvvati va ijodiy qobiliyati professional ishchining eng muhim "tovar"iga aylandi. "Mehnat qilish qobiliyati" tushunchasining ma'nosi qayta ko'rib chiqilmoqda va birinchi navbatda, xodimning intellektual qobiliyatlari, uning yangi ma'lumotlar bilan ishlash qobiliyati va istagi, jamiyatdagi iqtisodiy va ijtimoiy o'zgarishlarni tushunish bilan belgilanadi. shuningdek, ularga moslashish qobiliyati.

Inson omili masalasining dolzarbligi ham shundan iboratki, aynan shu omil ijtimoiy taraqqiyotning yetakchi ishlab chiqaruvchi kuchiga aylanadi va eng muhimi, ishlab chiqarishning boshqa omillarini takomillashtirish va ulardan oqilona foydalanishni rag'batlantiradi. Bu omilning yo'qligi mumkin emas, chunki usiz iqtisodiy tizimning boshqa tarkibiy qismlari umuman ishlay olmaydi.

Iqtisodiy rivojlanishning turli bosqichlarida inson resurslari baholanishi³

1-jadval

Kategoriya	Qo'llanish davri	Iqtisodiyot sub'yekti to'g'risidagi tasavvur	Amalga kiritilishi sabablari
Ish kuchi	XIX asr –hozirgi davr	Inson – mehnat jarayonida samarali foydalanish imkoniyati bo'lgan qobiliyat va sifatlar sohibi sifatida	Ishlab chiqarishda shaxs omilini hisobga olish zarurati
Mehnat resurslari	XX asrning 20-yillari – hozirgi davr	Inson – tashqi boshqaruvning nafaol ob'yekti, reja-hisob birligi sifatida	Iqtisodiyotni markazlashtirgan holda boshqarish sharoitida ish kuchini takror hosil qilish jarayoni ko'rsatkichlarini hisobga olish zarurati
Mehnat salohiyati	XX asrning 70-80-yillari – hozirgi davr	Inson – mehnat sohasida o'z ehtiyoj va manfaatlariga ega sub'yekt sifatida	Shaxsiy omil imkoniyatlarini faollashtirish va ulardan samarali foydalanish zarurati
Inson omili	XX asr 80-yillarining oxiri – 90-yillarining boshlari – hozirgi davr	Inson – ijtimoiy ishlab chiqarishning asosiy harakatga keltiruvchi kuchi, uning samaradorligini oshirish vositasi	Ijtimoiy-siyosiy shart-sharoitlar, shaxsiy omil samaradorligini oshirish zarurati
Inson kapitali	XX asrning 90-yillari boshlari – hozirgi davr	Inson – eng samarali kapital kiritishning ob'yekti, bu kapital bilim va mahoratni oshirishga xizmat qilib, kelgusida eng yuqori samara keltirishi maqsadini ko'zlash	Inson salohiyatini hamda insonga investitsiyalarning iqtisodiy xususiyatini e'tirof etish

³ <https://review.uz/uz/post/inson-kapitaliga-sarmoya-yangi-ozbekiston-taraqqiyoti-kafolati>

Jamiyat, davlat tomonidan aholining barcha qatlamlariga va toifalariga ayni miqdor va shakllardagi inson kapitali investitsiyasi sarflanishiga qaramay, inson kapitalining quyidagi turlari shakllanadi va hukm suradi:

1. Ijobiy (faol) inson kapitali;
2. Salbiy (nofaol) inson kapitali;
3. Manfiy inson kapitali.

Ijobiy (aktiv) inson kapitali – o‘zi uchun sarflangan investitsiyani to‘la o‘zlashtirgan va uni jamiyatning rivojlanishi va takomillashuvi shaklida ro‘yobga chiqargan kreativ (yaratuvchi) va innovatsion kapitaldir. Bu yaratuvchanlik va takomillashuv, jumladan, aholining turmush darajasining oshishi, innovatsion salohiyatning yuksalishi, ta‘lim tizimining rivoji, ilm-fanning taraqqiyoti, axborot almashinuvi va ta‘minoti erkinligi, aholi salomatligining yaxshilanishi kabilarda namoyon bo‘ladi. Chunki, inson kapitalining parametrlari va sifati aholi shaxsning mentaliteti, ta‘lim darajasi, hayotiy tasavvurlari va sog‘liqni saqlash sohasidagi ahvol kabilarda bilan o‘lchanadi. Aytish lozimki, ilm-fan, ta‘lim va sog‘liqni saqlashga sarflangan investitsiyalar tarixan qisqa muddat ichida samara berishi mumkin, ammo asrlar davomida shakllangan mentalitetni qisqa vaqtda o‘zgartirish qiyin. Shu sababli dunyodagi ilg‘or tajriba va bilimlarni milliy shaxs mentalitetining ijobiy xususiyatlari bilan uyg‘unlashtirish muhimdir.

O‘zbekistonda rivojlangan G‘arb va Sharq mamlakatlarining ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotdagi tajribasi o‘zlashtirilgan ekan, ayni shu nuqtalarga jiddiy e‘tibor qaratilayotgani diqqatga sazovordir, ya‘ni ilg‘or chet el tajribasining xalqimizning milliy mentalitetiga va ko‘p asrlik an‘analariga mos keladigan jihatlari, shakllari qabul qilinmoqda yoki ular mahalliy shart-sharoitlarga moslashtirilmoqda. Shuningdek, milliy madaniyatimiz, an‘analarimizni targ‘ib qilish hamda yoshlarimizni chet ellardagi ba‘zi oqim va harakatlarning zararli ta‘siridan saqlash uchun olib borilayotgan ma‘naviy-ma‘rifiy ishlar va profilaktik choralar aynan shu maqsadni ko‘zlagandir. Inson kapitali ham ayni ma‘lum shaxs kabi ma‘lum bir sivilizatsiya, mentalitet va an‘analarning mahsulidir.

Salbiy (passiv) inson kapitali. Inson kapitalining bu turi mamlakat taraqqiyotiga va innovatsion iqtisodiyotga aytarliq hissa qo‘shmaydi, uning butun mohiyati moddiy imkoniyatlarning iste‘molchisi bo‘lishdan iboratdir. Passiv inson kapitalini yaxshi ta‘lim olmagan, oddiy kustar (qo‘l mehnatiga asoslangan) sanoatda, tovar ayirboshlashga asoslangan tijoratda yoki mexanizatsiyalashmagan qishloq xo‘jaligida band kishilar tashkil etadi deyish mumkin. O‘zbekcha ta‘bir bilan aytganda, «qora mehnat» qiluvchilar, ya‘ni malaka talab qilmaydigan ishlarda ishlaydigan kishilar passiv inson kapitalini tashkil etadilar.

Inson kapitalining eng tahlil va bahs talab uchunchi turi manfiy inson kapitalidir. Manfiy inson kapitali deganda, nomidan ma‘lum bo‘lganidek, o‘ziga sarflangan investitsiyalardan jamiyat uchun hech qanday foyda keltirmagan, na o‘zi yashaydigan jamiyat iqtisodiyotining rivojiga, na aholi turmush darajasining yuksalishiga, na shaxs sifatida o‘zining rivojlanishiga hissa qo‘shishga yaramagan toifa tushuniladi. O‘zbekcha ifoda bilan aytganda, «na o‘ziga, na boshqaga foydasi tegmaydigan» toifa manfiy inson kapitalini tashkil etadi. Ashaddiy jinoyatchilar, giyohvandlar, korrupsionerlar, ishyoqmaslar, ichkilikbozlar, tekinxo‘rlik bilan kun kechiruvchilar – bir so‘z bilan aytganda, jamiyat va oilasining sarflagan moddiy investitsiyasi, bergan ta‘lim-tarbiyasining samarasini yo‘qqa chiqargan kishilar manfiy inson

kapitali sifatida namoyon bo'ladilar. Ana shu toifadagi inson kapitali misolida ba'zi toifadagi kishilar uchun sarflangan investitsiyalar hamisha ham o'zining ijobiy samarasini beravermasligi ko'rinadi.

"Kadrlar" iqtisodiy atamasini to'liq tushunish uchun uni tor ma'noda ham, keng ma'noda ham ko'rib chiqish zarur. Tor ma'noda "inson resurslari" "inson salohiyati" tushunchasining tarkibiy qismidir. "Kadrlar" -bu, birinchi navbatda, tashkilotning maqsad va vazifalariga erishish uchun foydali bo'lishi mumkin bo'lgan ko'nikma va qobiliyatlar (mehnat va mehnatdan tashqari). Inson salohiyati kengroq tushuncha sifatida nafaqat mehnat malakalarini, balki shaxsning axloqiy fazilatlarini, uning ijtimoiy inklyuziyasini, diniy dunyoqarashini va boshqalarni ham ifodalaydi. Tarixga murojaat qiladigan bo'lsak, ishchi mehnatining tabiati asta-sekin o'zgarib bordi. Tarixiy davrga qarab, kadrlar faoliyatini baholashda ustuvorliklar farqlanadi. Misol uchun, taxminan 30 yil oldin, xodim uchun asosiy formula "tajriba + bilim", ya'ni tajriba ustuvor edi (ish tajribasi qanchalik uzoq bo'lsa, daromad miqdori va ushbu xodimning qiymati shunchalik yuqori bo'ladi). Bugungi kunda "bilim" asosiy ustuvorlik bo'lib, xodimning qobiliyatlarini baholashning yangi ko'rsatkichi endi mustaqil ravishda yangi ma'lumotlarni topish va ular bilan ishlash va uni amalda qo'llash qobiliyati bilan ajralib turadi. "Bilim" toifasi "fikrlash" yoki intellektual faoliyat mezonini to'ldiradi.⁴

Bilimlarning bunday muhim roli, ularni rivojlantirish, to'plash va iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlashda foydalanish imkoniyatlari keng jamoatchilik e'tirofiga sazovor bo'ldi. Bu, bir tomondan, ilmiy, texnik, madaniy, tijorat kabi turli sohalarda almashish va hamkorlikni jadallashtirish imkonini beruvchi global axborot tarmoqlari bilimlarni birlashtirgan global axborot maydonini yaratishi bilan bog'liq. lekin unga kirishning turli darajalari bilan, mintaq va fuqarolar toifasiga qarab. Boshqa tomondan, axborotni to'liq kodlash mumkin emasligi sababli, axborot tarmoqlari, agar u shaxsiy aloqalar va umumiy ijodiy faoliyat orqali aloqalar va hamkorlik bilan qo'llab-quvvatlanmasa, samarali bilimlarni yaratish muammosini hal qilmaydi. Inson bilimlarni to'plash jarayonida o'zini-o'zi takomillashtirish va o'zini rivojlantirish bilan tavsiflanganligi sababli, bu jarayonning natijasi inson kapitali sifatining yaxshilanishi bo'ladi.⁵

Shuning uchun postmarksistik sotsiolog, axborot (industriyadan keyingi) jamiyatning yetakchi tadqiqotchisi M. Kastels ta'kidlaganidek, mehnat unumdorligiga 25-40 yoshli ishchilar katta hissa qo'shadi, shuning uchun ham sog'likka investitsiyalar alohida ahamiyatga ega. muhim ahamiyatga ega, chunkibu shaxsning ijodiy faoliyati davrining uzayishi bilan bog'liq. Iqtisodiyot nuqtai nazaridan korxonaning iqtisodiy o'sishi omili sifatida "inson kapitali" masalasi ijtimoiy-iqtisodiy tizimning markazida ishlab chiqaruvchi va iste'molchini qo'yadi. Insonning ijodiy qobiliyatlari, uning bilim va ko'nikmalari ham miqdor, ham sifat jihatidan o'zgarishi kerak.

Bugungi kunda "bilim" asosiy ustuvorlik bo'lib, xodimning qobiliyatlarini baholashning yangi ko'rsatkichi endi mustaqil ravishda yangi ma'lumotlarni topish va ular bilan ishlash va

⁴ Bychenko Yu. G. Inson kapitalining eng muhim ko'rsatkichi // Inson resurslari. 2008. No 3. p. 23-27.

⁵ <https://cyberleninka.ru/article/n/metodicheskie-podhody-k-otsenke-effektivnosti-sistemy-upravleniya-personalom-organizatsii>.

uni amalda qo'llash qobiliyati bilan ajralib turadi. "Bilim" toifasi "fikrlash" yoki intellektual faoliyat mezonini to'ldiradi.

Bu shuni anglatadiki, inson resurslarini boshqarish innovatsion menejment bilan tobora ko'proq kesishadi, chunki moddiy va nomoddiy tovarlarni zamonaviy ishlab chiqarishni boshqarish xodimning shaxsini o'zini o'zi anglash, uning sifat jihatidan rivojlanishini boshqarishdan ajralmas holga keladi. Inson resurslari haqida gapirganda, hozirda dolzarbligi yuqori bo'lgan tadbirkorlik qobiliyatini ta'kidlab o'tish mumkin emas. Ayrim olimlar tadbirkorlik qobiliyatini inson kapitalining alohida turi sifatida ajratadilar. Tadbirkorlik qobiliyati nafaqat bilim va ko'nikmalar, balki ishbilarmonlik qobiliyati, iqtisodiy qobiliyat va omad bilan ham ajralib turadi. "Inson resurslari" tushunchasini o'rganishda axborot resurslari alohida o'rin tutadi va bu, birinchi navbatda, resursning bu turi inson faoliyatining natijasini ifodalashi, ya'ni uning faoliyati natijasi ekanligi bilan bog'liq. inson resurslari. Axborotning ikki shaklda mavjudligi: mahsulot sifatida va mehnat faoliyati jarayonida olingan bilim sifatida inson resurslarini boyitish, alohida korxonada inson resurslarini yaratish va saqlash bilan bog'liq muammoning jiddiyligini oshiradi. Bu zamonaviy sharoitda korxonalarining raqobatdosh ustunliklarini yaratadi. Hozirgi vaqtda innovatsion imkoniyatlarning shiddatli raqobati sharoitida xodimlarning ma'lumoti va malakasiga qo'yiladigan talablarning o'sishi tufayli kadrlar sifati doimiy ijobiy dinamika bilan belgilanishi kerak. Binobarin, AQSH mutaxassislarining ta'rifiga ko'ra, "kompetentlikning yarim yemirilish davri" ta'sirini bartaraf etishga qaratilgan doimiy ravishda tashkiliy va boshqaruv choralarini ko'rish zarur bo'ladi. Universitetni tugatgandan boshlab, fundamental yangi ilmiy va texnik ma'lumotlar paydo bo'lgunga qadar.⁶

Xulosa

Demak, inson resurslari inson kapitali, mehnat kuchi, inson salohiyati, tadbirkorlik qobiliyatlari yig'indisi sifatida moddiy omillar bilan bir qatorda yer resurslari, moliyaviy va ishlab chiqarish kapitalini ham o'z ichiga olgan insoniy ishlab chiqarish omili vazifasini bajaradi. Zamonaviy sharoitda sodir bo'layotgan ishlab chiqarish munosabatlarining o'zgarishi qo'llaniladigan inson resurslari tarkibini o'zgartirish zaruriyatiga olib keladi. Ishlab chiqarishdagi oddiy ishchi kuchidan tashqari, inson resurslariga hamtalab ortib bormoqda, ular orasida inson kapitali ham mavjud. Inson resurslari va inson kapitalining yig'indisi korxonalar xodimlaridir. Eng raqobatbardosh korxonalar o'zlari jalb qiladigan inson resurslarini yaxshilashga intiladilar, agar iloji bo'lsa, tashkilot maqsadlari uchun foydali bo'lgan inson salohiyatini ochib beradilar.

References:

1. Botirjon o'g'li, M. B., Xasanboy, S. D., & Akmaljon o'g'li, A. X. (2022). ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISHDA MEHNAT BOZORINING TA'SIRI. *PEDAGOGS jurnali*, 12(1), 4-10.
2. Botirjon o'g'li, M. B., & Hasanboy o'g'li, S. D. (2022). Organization and increase of activity of small industrial zones.

⁶⁶ Ilyinskiy IV Kelajakdagi investitsiyalar: innovatsion takror ishlab chiqarishda ta'lim. SPb., 2006 yil.

3. Muhammadjonov, B. B. O. G. L., & Xudayberdiyev, O. A. (2022). O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KICHIK SANOAT HUDUDLARI RIVOJLANISHINING ISTIQBOLLARI. *Academic research in educational sciences*, 3(1), 265-273.
4. O'G'LI, M. B. B. (2021). ESTABLISHMENT AND ACTIVITY OF SMALL FREE ECONOMIC ZONES IN THE TERRITORY OF UZBEKISTAN. *International Journal of Philosophical Studies and Social Sciences*, 1(2), 156-159.